

Boček, Vít

Soupis prací Hermíny Plevačové (10.10.1924 Brno – 3.6.2022 Tišnov)

Linguistica Brunensia. 2024, vol. 72, iss. 2, pp. 57-60

ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/LB2024-38770>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.80402>

License: [CC BY-NC-ND 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20240823

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Soupis prací Hermíny Plevačové (10. 10. 1924 Brno – 3. 6. 2022 Tišnov)¹

Stoleté výročí narození slavistky Hermíny Plevačové i její nedávný odchod chceme připomenout stručným představením jejího působení a zveřejněním její bibliografie. Tato brněnská rodačka studovala v letech 1945–1949 na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity latinu a češtinu. Již při studiu se zaměřila na paleoslovenistiku a historickou slavistiku, jako žačka Josefa Kurze a Václava Machka. V roce 1953 získala doktorát na základě práce věnované překladové technice slovesa v Sinajském žaltáři. Po celý svůj profesní život působila na brněnském akademickém etymologickém pracovišti, které založil na počátku 50. let Václav Machek. Jako nenápadná pracovnice měla pak okrajovou účast na kolektivních lexikografických projektech, které zde probíhaly: *Etymologickém slovníku slovanských jazyků* a po jeho zastavení na prvních sešitech *Etymologického slovníku jazyka staroslověnského*. Jako pomocnice je uvedena v několika autorských dílech Václava Machka a Františka Kopečného. Excerptní prací přispívala k budování lístkového katalogu k jednotlivým slovanským slovům, který na zmíněném pracovišti, dnes etymologickém oddělení Ústavu pro jazyk český AV ČR, nadále slouží potřebám etymologů. Samostatně byla autorkou tučtu etymologických článků a dalších drobných glos, v nichž se zabývala původem vybraných slovanských slov. Tematicky jsou tyto texty zaměřeny především na názvy rostlin a látek v nich obsažených. Metodologicky se vyznačují typickými rysy brněnské etymologické školy: důkladným rozbořem dostupného jazykového materiálu a stálým ohledem na mimojazykové skutečnosti, které jsou příslušnými slovy označovány.

1949

Lexikální rozbor Matoušova evangelia kodexu Zografského. 1: A–E, 2: Ž–L, 3: M–P, 4: R–V, 5: Rejstřík. [rukopis diplomové práce uložený v Ústřední knihovně Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Brno, sign. D-2064/1–5, III + 1262 str.]

1952

Technika překladu slovesa v žaltáři Sinajském. Vybrané kapitoly. [rukopis disertační práce uložený v Ústřední knihovně Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Brno, sign. D-2065, XVIII + 243 str.]

¹ Text vznikl s podporou dlouhodobého koncepčního rozvoje Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., RVO: 68378092.

1954

Lexikografický sborník [recenze na: *Lexikografický sborník. Materiály z I. celoštátnej konferencie čs. lexikografov, konanej v dňoch 5.-7. júna 1952 v Bratislave*. Hl. red. Š. Peciar. Vydavateľstvo Slovenskej Akadémie vied: Bratislava 1953]. *Sovětská jazykověda – zprávy Československo-sovětského institutu* [= *Sovětská věda – jazykověda*] 4, 1954, 503–509.

Machek, V.: *Česká a slovenská jména rostlin*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd 1954. [spoluautorka rejstříku společně s E. Havlovou]

1956

Slovník jazyka staroslověnského. Ukázkový sešit / Lexicon linguae palaeoslovenicae. Specimen. Red. J. Kurz. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd 1956, 36 str. [autorka hesel, přesné autorství neuvedeno]

1957

Záměny sloves *vědět* a *vidět* v staroslověnských textech. *Slavia* 26, 1957, 249–255.

1960

O původu slova *silice*. *Naše řeč* 43, 1960, 275–278.

1964

Základní všeslovanská slovní zásoba. Předmluva F. Kopečný. [Brno] ČSAV, Ústav jazyků a literatur, etymologické pracoviště v Brně 1964. [spolupracovnice]

Slave živica „résine, poix“. *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity A* 12, 1964, 25–33.

K syntaxi záporných existenciálních vět v staroslověnských žaltářích. *Slavia* 33, 1964, 161–170.

K výkladu slova *pryskyřice*. *Listy filologické* 87, 1964, 227–229.

1965

Havlová, E. – Kopečný, F. – Plevačová, H.: Nové etymologické slovníky a publikace. *Jazykovědné aktuality* 2/2–3, 1965, 68–73. [spoluautorka]

1966

Etymologický slovník slovanských jazyků – ukázkové číslo. Red. E. Havlová. Brno: Ústav jazyků a literatur ČSAV 1966. [autorka hesel *ropa*, *ropucha*, *žaba*₁, *žaba*₂, *žábrovati*]

Die slawischen Pflanzennamen mit živ-. *Zeitschrift für Slawistik* 11, 1966, 371–378.

1973

Kopečný, F.: *Etymologický slovník slovanských jazyků. Slova gramatická a zájmena. Svazek 1. Předložky, koncové partikule*. Praha: Academia. 348 str. [spolupráce na redakční přípravě a konečné úpravě]

1974

Na okraj slovanského *ner-*, *nor-* ‘nořiti’. *Slavia* 43, 1974, 357–361.

1978

K slovanským výpůjčkám *nàrikla, nerita, nerka, nanara* ap. *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity* A 25–26, 1977–1978, 87–91.

Ze slovanských názvů rostlin. In: *Etymologica Brunensia. Sborník oddělení historickosrovnávací slovanské jazykovědy, Kabinet cizích jazyků ČSAV*. Red. E. Havlová. Praha: Československá akademie věd 1978, 51–66. [ruské resumé na str. 152, německé resumé na str. 158–159]

Nosvica. In: *Etymologica Brunensia. Sborník oddělení historickosrovnávací slovanské jazykovědy, Kabinet cizích jazyků ČSAV*. Red. E. Havlová. Praha: Československá akademie věd 1978, 142.

1979

K slovenskému *nirica* a maďarskému *nyiristye*. In: *Miscellanea Brunensia. Sborník oddělení historickosrovnávací slovanské jazykovědy, Kabinet cizích jazyků ČSAV*. Red. A. Lamprecht. Praha: Československá akademie věd 1979, 127–134.

Stč. *nechla*. In: *Miscellanea Brunensia. Sborník oddělení historickosrovnávací slovanské jazykovědy, Kabinet cizích jazyků ČSAV*. Red. A. Lamprecht. Praha: Československá akademie věd 1979, 182.

1980

Kopečný, F. – Šaur, V. – Polák, V.: *Etymologický slovník slovanských jazyků. Slova gramatická a zájmena. Svazek 2. Spojky, částice, zájmena a zájmenná adverbia*. Praha: Academia 1980. 784 str. [spolupráce na redakční přípravě a konečné úpravě]

1981

Kopečný, F. a kol.: *Základní všeslovenská slovní zásoba*. Praha: Academia 1981. [spolupracovníce spolu s Evou Havlovou a Antonínem Mátle]m]

1982

Havlová, E. – Pleváčová, H.: [recenze] F. Kopečný, *Základní všeslovenská slovní zásoba*. Praha, Academia, 1981, 483 str. *Slavia* 51, 1982, 214–217.

1989

Etymologický slovník jazyka staroslověnského 1. Úvod, zkratky. A – blagъ. Praha: Academia 1989. [autorka hesel *baba, bagъъ, bez, bezdobъ*]

1990²

Havlová, E. – Kopečný, F. – Pleváčová, H. – Šarapatková, Ž. – Šaur, V.: Z materiálů *Etymologického slovníku slovanských jazyků I. Slavia* 59, 1990, 271–277. [autorka hesla *na(k)ara/nagara*]

2 H. Pleváčová je uvedena mezi autory hesel také na vnitřní obálce 2. sešitu ESJS (*Etymologický slovník jazyka staroslověnského 2. blagъ – dělo*. Praha: Academia 1990), v této části slovníku se však její hesla nevyskytují.

1994

Etymologický slovník jazyka staroslověnského 4. gostъ – istonqti. Doplnky k bibliografickému aparátu I. Praha: Academia 1994. [spoluautorka hesel *i*, *i*₂, *iměti* (společně s I. Kratochvílovou)]
 Havlová, E. – Mátl, A. – Plevačová, H. – Valčáková, P.: Z materiálů *Etymologického slovníku slovanských jazyků: nakъlja, naprasnъ, narandža, natъ*. *Slavia* 63, 1994, 149–157. [spoluautorka hesel *nakъlja* (společně s P. Valčákovou), *narandža* (společně s E. Havlovou), *natъ* (společně s A. Mátlem a E. Havlovou)]

1997

Havlová, E. – Janyšková, I. – Kopečný, F. – Plevačová, H. – Polák, V. – Valčáková, P.: Z materiálů *Etymologického slovníku slovanských jazyků*. *Slavia* 66, 1997, 71–79. [spoluautorka hesel *něgla* (společně s I. Janyškovou), *neret(o)* (společně s E. Havlovou) a *nerti/noriti* (společně s E. Havlovou)]
 Čapková, V. – Janyšková, I. – Karlíková, H. – Plevačová, H., – Skalka, B. – Valčáková, P.: Z materiálů *Etymologického slovníku slovanských jazyků*. *Slavia* 66, 1997, 179–182. [spoluautorka hesel *nana* (společně s P. Valčákovou), *ninoga* (společně s H. Karlíkovou), *nyrъ* (společně s B. Skalkou)]

2000

K rodině psl. *odolěnrъ*. In: Janyšková, I. – Karlíková, H. (eds.): *Studia etymologica Brunensia 1. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Etymologické symposion Brno 1999 (Slovanská etymologie v indoevropském kontextu), pořádané etymologickým oddělením Ústavu pro jazyk český AV ČR ve Šlapanicích u Brna ve dnech 7.–9. září 1999*. Praha, 267–269.

2010

Kopečný, F.: *Etymologický slovník slovanských jazyků. Slova gramatická a zájmena. Svazek 1: Předložky, koncové partikule*. Brno: Nakladatelství Šimon Ryšavý 2010. [Reprint 1. vydání z roku 1973, viz výše]
 Kopečný, F. – Šaur, V. – Polák, V.: *Etymologický slovník slovanských jazyků. Slova gramatická a zájmena. Svazek 2: Spojky, částice, zájmena a zájmenná adverbia*. Brno: Nakladatelství Šimon Ryšavý 2010. [Reprint 1. vydání z roku 1980, viz výše]

Vít Boček

Czech Language Institute of the CAS, v. v. i.

Veveří 97, 602 00 Brno

Czech Republic

vitbocek@gmail.com

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-NC-ND 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.